

Magánkézben a Cartographia Kft.

Dr. habil DSc. Papp-Váry Árpád,
a Cartographia Kft. ügyvezető igazgatója

Az állami földmérés 50 éve kialakított szervezetének három termelő egysége közül a nagyközönség és az iskolák térképellátásáról gondoskodó Kartográfiai Vállalatot illetve jogutódját, a Cartographia Kft.-t nyilvános pályázat keretében eladta a magyar állam. Szakmai megfontolások helyett, szakterületünkön – mint az elmúlt másfél évtizedben gyakran – a politika döntött. Ezt a folyamatot kíséreljük meg leírni cikkünkben.

Előzmények

1978-ban, Bangkokban volt az ENSZ Távol-keleti és Csendes-óceániai Térképészet Konferenciája. A konferencia egyik előadója, a berlini (korábban a lagoszi és bangkoki) egyetem oktatója, *Ulrich Freitag* volt. Előadásában azt hangsúlyozta, hogy a fejlődő országoknak el kellene kerülniük a nyugat-európai, észak-amerikai országok térképészeti szervei kialakulásának az útját, és külön kataszteri, topográfiai, földrajzi állami térképészeti szervek helyett, mindjárt első lépésként egységes polgári térképészeti szervezetet kellene létrehozniuk. Ilyen szervezet található a Szovjetunióban és a szocialista országokban. Az egységes szervezet létrehozásának irányába kellene, hogy haladjanak a fejlődő országok is.

Előadása meglepetést okozott, vitát váltott ki, de többen helyeselték a javaslatát. Az elmúlt évtizedek fejlődése igazolta elképzelései helyességét. Az információs társadalom térinformatikai adatok iránti igénye is az egységes polgári földmérési és térképészeti szervezet létrehozásának a szükségességét húzza alá.

Hazánkban, szovjet mintára, 1954-ben jött létre az egységes polgári földmérési és térképészeti szervezet, az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal (ÁFTH), együtt az irányítása alá tartozó két földmérési (BGTV, PGTV) és egy térképészeti (Kartográfiai Vállalat) állami vállalattal. Nem kívánjuk a szervezet történetét ismertetni, de tény, hogy számtalan átszervezés, feladatbővítés (földhasználat, telexkönyv) mellett napjainkig élt, a ké-

sőbbiekben összefoglalóan „földügyi”-nek nevezett szervezet.

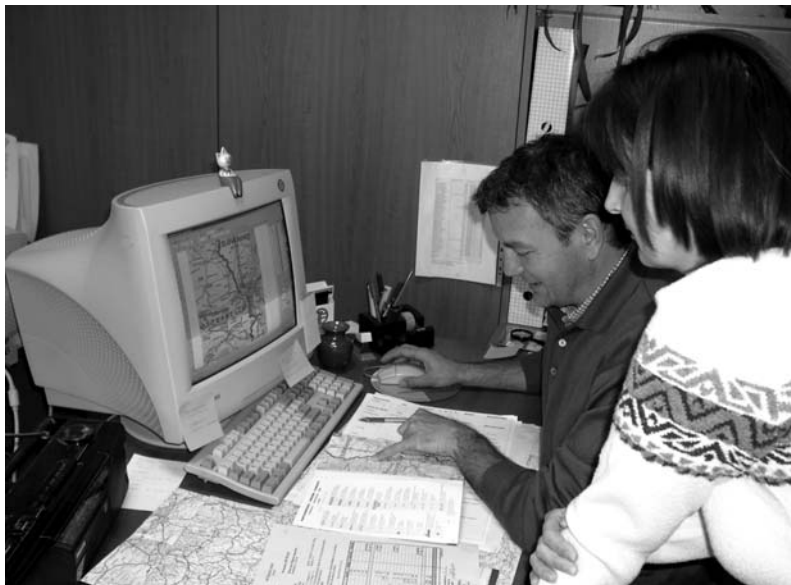
A rendszerváltozáskor az új politikai vezetés nem ismerte fel a szervezet társadalmi-gazdasági jelentőségét, szerepét. 1991-ben mindhárom állami vállalat vezetése feladatként kapta a magánosítás (privatizáció) előkészítését. A szakterület akkori minisztériumi vezetője, *Zsámboki Sándor* ebben a kérdésben az alábbiak szerint foglalt állást: „Vállalataink jövőjét, magam is a magánvállalkozói szférába történő minél előbbi átmenetben látom. (...) Fölvethető a kérdés: célszerű-e egyáltalán vállalataink privatizálása? Erre egyértelmű igennel merek válaszolni. Szakterületünk nem igényli a több ezer fős, sokszor nehézkes állami intézményi formát, sokkal inkább mozgékony kis- és középkategóriájú magántársulatokat, esetleg ezek egyesüléseit” (1).

1992 tavaszán a három földmérési és térképészeti állami vállalat hivatalosan is bekerült a privatizáció II. ütemébe, teljes körűen értékesíthető vállalatként. A Kartográfiai Vállalat a jogszabályi előírásoknak megfelelően (a vállalati formából társasági formába való) átalakulás, illetve a privatizáció előkészítésére szerződést kötött a CoNexus Rt. tanácsadó szervezettel, és elkészítette vagyoneértékelését az Arthur Andersen Co. céggel. A Kartográfiai Vállalat átalakulási tervét a vezetőség 1992. november 26-án dolgozói értekezleten ismertette. A tájékoztató során, mindenki meglepetésére *Zsámboki Sándor* úr, a Földművelésügyi Minisztérium (FM) főosztályvezetője közölte, hogy a privatizációt a minisztérium leállítja, mert 25 %-ban tartósan állami tulajdonban kívánja tartani a céget. Ő változtatta meg álláspontját vagy a felső vezetés? – nem tudni. Az 1992. évi LIV. törvény értelmében mindhárom földmérési és térképészeti vállalat 25 % + 1 szavazattal tartós állami tulajdonba került, és felügyeletét az ÁPV Rt. elődje, a Privatizációs Igazgatóság vette át.

1993. január 1-jén a Kartográfiai Vállalat Cartographia Kft.-vé alakult. Tanácsadó cége, a CoNexus Rt. nem merte kezdeményezni az állami

tulajdon feletti rész privatizációját. (Ugyanígy járt a BGTV is. A kft.-vé alakult Pécsi Geodéziai és Térképészeti Vállalat tanácsadója viszont a cég 51 %-át értékesítette a dolgozóknak. A többségi tulajdonrészrel a cég gyakorlatilag kikerült az állami irányítás alól.)

1994-ben a földmérési és térképészeti vállalatok visszakerültek a Földművelésügyi Minisztériumhoz. Nem a Földügyi és Térképészeti Főosztályhoz, hanem a magánosítást irányító új szerve-

Térképészítés

zethez, a Privatizációs Főosztályhoz. Ez a Főosztály kezdte előkészíteni a Cartographia Kft. privatizációját. Ennek keretében felkérték a céget, hogy a későbbi lebonyolítás érdekében alapítsa meg a Munkavállalói Résztulajdonosi Program (MPR) szervezetet, és jegyeztesse be a cégbíróságon. A dolgozók 1994 elején háromhavi fizetésüket fizették be az MRP szervezetnek a tulajdonszerzés reményében. A cégbíróság kicsit szabálytalanul, a tényleges tulajdonszerzés előtt, 1995. február 27-én nyilvántartásba vette a Cartographia Kft. MPR szervezetét. (A hét évig bankban kamatozó pénz 2001 végén 20 % kamatprémium levonása után kapták vissza a dolgozók, amikor megszüntették a szervezetet. A megszűnés oka az volt, hogy semmi jel nem utalt a privatizációra, és a dolgozókat a tulajdonszerzésben segítő jogszabályi kedvezmények megszűntek.)

A Földművelésügyi Minisztérium Vezetői Értekezletének 1995. szeptember 4-ei ülése elfogadta

a Cartographia Kft. privatizációs stratégiáját. A minisztérium felkérte az ÁPV Rt.-t „a tartós állami tulajdonhányad feletti rész egyben történő” értékesítésére. A tárca fontosnak tartotta, hogy „a pályázók szakmai befektetők legyenek, üzletkapcsolataik révén biztosítsák a Cartographia Kft. számára a piacok megtartását, továbbá új piacok megszerzésének lehetőségét és három évig a foglalkoztatottság fenntartását”. Novemberben a kormány ismét napirendre tűzte a privatizációs

törvény módosítását. Ennek keretében az Oktatási Minisztérium, az iskolai atlaszok kiadásának biztosítása érdekében, javasolta a Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.-vel azonos nagyságú tartós állami tulajdonhányad (50 % +1 szavazat) megállapítását. Az új törvény megjelenéséig a Földművelésügyi Minisztérium a privatizációt elnapolta (1995. november 16.). Az 1995. évi privatizációs törvény (XXXIX. tv.) a Cartographia Kft.-t 50 % + 1 szavazattal a tartós állami tulajdonú körbe sorolta.

Az Állami Privatizációs Vagyongyűnökség (ÁPV Rt.) két évvel(!) később

(1996 novemberében) szólította fel a Cartographia Kft.-t, hogy készítse el privatizációs pályázati kiírásának tervezetét. Az ÁPV Rt. előírásai alapján elkészült és átadott pályázati kiírás elfeküdt a hivatalban. Ettől kezdve egészen 2002 végéig semmilyen hírt nem kapott a Cartographia Kft. az esetleges privatizációjáról. Úgy hittük, mivel nyereséges, a hazai oktatás szempontjából fontos cégről van szó, örök időre állami tulajdonban maradjunk.

A privatizáció rétestesztaként nyúló ügyei mellett, az FVM szakmai irányításért felelős Földügyi és Térképészeti Főosztályával kapcsolataink egyre lazábbá váltak. 1992-ben és 1993-ban még közreműködtek a prémiumfeltételek kiírásában és kiértékelésében, de ez később teljesen átkerült a Privatizációs, illetve a Vagyongazdálkodási Önálló Osztályhoz. 1998-ig a cég Felügyelő Bizottságában (dr. Szőke Tasi Sándor majd dr. Fenyő György személyében) képviseltette magát a Főosztály,

azután már nem. *Apagyí Géza* első kinevezéskor próbált ezen a helyzeten változtatni, tanácsadó szervezetébe bevásárolta a vállalatvezetőket, az ágazati értekezletre is meghívást kaptak. A rövid átmeneti idő után, már az új főosztályvezetők kinevezéséről sem kaptunk értesítést. Az egyes kollegákkal megvolt a kapcsolat (*Pokoly Béla, dr. Remetey Fülöp Gábor*), és a többi munkatárs is szívesen segített, ha megkerestük őket, de az egységes földügyi igazgatás érzése, a közös ügy érdekében való együttes cselekvésre való mozgósítás eltűnt. A magunk részéről az az érzés, hogy egységes polgári földügyi és térképészeti szervezetnek vagyunk a tagjai, még megmaradt. Büszkék voltunk arra, amikor olvastuk, hogy az Európai Unió is példaértékűnek tekinti szervezetünket. A pozitív eredmények (a távérzékelés bevonása a termésbecslésbe, GPS hálózat, digitális kataszteri térképek készítése stb.) mellett azonban a szervezet gyengeségei is egyre jobban megmutatkoztak (szakmai szempontok helyett a politika érvényesülése a vezetők kiválasztásában, a földhivatalok

Térképbolt a Bosnyák téren

helyzete jogszabályi és pénzügyi megerősítésének az elmaradása, a szakma első törvényének, a földmérési és térképészeti jogszabálynak, a külföldi gyakorlattól eltérő megoldásai stb.).

1991–1999 között állami megrendelést, segítséget, esetleg elnyerhető pályázati lehetőséget sem kaptunk. Az egyetlen segítség az volt, hogy egy évet kivéve a Privatizációs Igazgatóság, de az agrár minisztérium (FM, FVM) sem vonta el a cég adózott eredményét, hanem a cégnél hagyták eredménytartalekként, a pénzügyi helyzet stabilizálása, a forgótőkehiány csökkentése érdekében.

2000-ben és 2001-ben az FVM Vagyongazdálkodási Önálló Osztálya támogatásával – a Föld-

ügyi és Térképészeti Főosztály egyetértésével –, az Európai Unióhoz való csatlakozást segítő keretből vissza nem térítendő támogatást kaptunk. 2000-ben a 2–5 kg-os festékdobozokat felváltó, környezetkímélő hordós festékadagoló beszerzésére 4,5 millió Ft-ot, illetve 2001-ben egy új nyomdagép megvásárlásához 90 millió Ft-ot.

Kikerülés a tartós állami tulajdonú körből

A 2002. évi parlamenti választásokat követően az új kormány kezdeményezte a költségvetési törvény módosítását. A módosítási javaslatokról a júniusi újsághírekben jelent meg először tájékoztató, mely szerint egyes tartós állami tulajdonú cégek tulajdonosi jogai a minisztériumoktól átkerülnek az Állami Privatizációs és Vagyongazdálkodási Rt.-hez. A módosítás során érintett cégek között feltűnt a Cartographia Kft. neve is. A minisztériumi egyeztetésre megküldött javaslatcsomag hangsúlyozta, az állami részesedés mértéke nem változik, csak a tulajdonosi jogok rendeződnek át az egyes tárcák és az ÁPV Rt. között. Az FVM-ben sem a Cartographia Kft. közvetlen felügyeletét ellátó Vagyongazdálkodási Önálló Osztály sem a szakmai háttérrel adó Földügyi és Térképészeti Főosztály nem kifogásolta az átcsoportosítást. *(Megjegyzés: az utóbbi minisztériumi részleget kihagyták az egyeztetésből – Szerk.)* Pedig a kormányelőterjesztés állítása (nem változik a tulajdoni szerkezet) ellenére sejthető volt, hogy a felügyeleti irányítás módosítása a közeli magánosítást készíti elő.

A korábbi kétéves (2001, 2002) költségvetési törvény módosítása – több törvény megváltoztatásával együtt – 2002. július 19-én jelent meg (2002: XXIII. tv.). Ennek melléklete tartalmazta, hogy a tulajdonosi jogokat Cartographia Kft. fellett, 50 % +1 szavazat tartós állami részesedéssel az ÁPV Rt. gyakorolja a jövőben. A 100 %-ban állami tulajdonú Geodéziai és Térképészeti Rt. és az 51 %-ban már magánkézben lévő Pécsi Geodéziai és Térképészeti Kft., 25 % +1 szavazat tartós állami részesedéssel az FVM-nél maradt.

2002. szeptember 27-én *László Csaba* pénzügyminiszter a Budapesti Értéktőzsdén tőkepiac élénkítő terveit ismertette. Ennek keretében jelentette be, hogy az ÁPV Rt. tulajdonában lévő Forrás Rt. vagyont az állami cégekkel megnövelik, majd részvényeit a piacon lévő kb. 16 milliárd Ft értékű kárpótlási jegyre cserélik, ez azt követően a tőzsdére viszik. A kárpótlási jegyek Forrás részvényekre cserélésével gazdaságilag lezárulna a kár-

pótlási folyamat. A tőkeemelésbe bevont, a Forrás javasolt portfóliójába kerülő cégek között mindössze kettő volt 100 %-ban állami tulajdonú cég: a Cartographia Kft. és a HM Centrálmosodák Rt., 520, illetve 624,3 millió Ft jegyzett tőkével. A bejelentést az október 10-én megjelent 1176/2002. Kormányhatározat véglegesítette.

Az állami cégek kiárusításának indoka – *Mészáros Tamás*, az ÁPV Rt. elnöke szerint – az, hogy „az állami cégek zöme gyenge hatékonysággal működik, ...a költségvetés nem akar több pénzt adni a gyengén működő társaságok vagyonekezelésére, ráadásul az uniós csatlakozás megváltoztatja az állami szerepvállalás lehetőségeit is.”

A Cartographia Kft. szemszögéből ez finoman fogalmazva szépen hangzó valótlanítás volt. A cég fennállásának 49 éve során mindig nyereséges volt, az állam nem költött pénzt vagyonekezelésére, és a két földmérési vállalat mellett az Európai Unióban is működhetett volna állami céggént, mint a francia IGN, az angol Ordnance Survey, a katalán ICC stb. Az újságírók is valótlannak érezték az állítást, mert a kormány „pénzhiányával” magyarázták a kiárusítási javaslatot.

2002. december 23-án (sic!), a költségvetési törvény keretében a Parlament ismét módosította „az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyonek értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX.” úgynevezett privatizációs törvényt. Ennek keretében törölték a tartós állami tulajdonú körből a Cartographia Kft.-t.

A magángazdasági lét első éve

2003. január 30-án az ÁPV Rt. Igazgatósága több üzletrész (társasági részesedés) térítésmentes átadásával kialakította a Forrás Rt. portfólióját. Az ÁPV Rt. közleménye szerint a portfólióba került „az ágazatban piacvezetőknek tekinthető Cartographia Kft.-nek, a dolgozói részvényvásárlásra elkülönített részesedésen felüli 90 %-os csomagja” (Napi on line, 2003. 01. 31.). A törvényi előírásokkal ellentétben, az ÁPV Rt. a privatizációról elfelejtette értesíteni a Cartographia Kft. dolgozóit. Az újságcímek nyomán döbrentek rá a munkatársak arra, hogy a Cartographiát eladják, és esetleg elveszíthetik munkahelyüket.

A cég magánosításáról szóló cikkek címei joggal tették elkeseredetté a dolgozókat: *Lomtalanítás; Kisöpri a padlást; Nagy kiárusítás; Végkiárusítás* stb. A Szakszervezet, az Üzemi Tanács 2003. március 11-ei keltezéssel a dolgozók által aláírt levelet küldött a miniszterelnöknek, a Ma-

gyar Országgyűlés elnökének, több miniszternek, az összes parlamenti frakciónak, az összes párt vezetésének az ügy újragondolása és megállítása érdekében.

„*Vajon miért terhes egy alig több mint 100 főt foglalkoztató, szürkeállománnyal, hivatás- és küldetésstudattal felvértezett szakembercsapat működte, csúcstechnikával, nyomdával, terjesztőhálózattal, piaccal, bevételeinek visszaforgatása mellett nyereséges, versenyképes, méreteihez képest országosan (el)ismert cég az állam számára? Az EU-tagság versenyében is helytállni képes cégiünk további erősítése, biztatása helyett az elbizonytalanodás, kiszolgáltatottság érzését kaptuk. Mi vár ránk? Piacvásárló új tulajdonos? Szétdarabolás, értékesítés? »Szakmai« befektető, akit kizárólag az elérhető haszon érdekel? Vagy (csupán) a kiskereszvényesek, akiket kizárólag hozamuk aggaszt?»*

A levelet az érintettek többsége továbbította az ÁPV Rt.-nek. *Kamarás Miklós* vezérigazgató 2003. III. 28-án válaszolt.

„*Az ÁPV Rt. igazgatósága 2003 januárjában döntött arról, hogy a Cartographia Kft. törzstőkéjének 90 %-át kitevő üzletrészt a Forrás Vagyonekezelési és Befektetési Rt.-be apportálja, ugyanakkor a Privatizációs törvényben foglalt lehetőséget figyelembe véve 10 %-os tulajdoni részesedés elkülönítésre került a Cartographia Kft. munkavállalói részére, kedvezményes tulajdonszerzés biztosítása érdekében, amelynek megvételére történő felajánlását a közeljövőben a társasággal együttműködve tervezzük lebonyolítani.*

Hangsúlyozni kívánom, hogy a Cartographia Kft. többségi tulajdonosaként a Forrás Rt. a későbbiek során az ÁPV Rt. gyakorlatának megfelelően, átlátható módon, nyilvános pályázat keretében kívánja a Kft. magánosítását megvalósítani.

Természetesen az értékesítési eljárás során Önök, a Cartographia Kft. dolgozói, illetve a kivásárlás céljából létrehozott társaságuk egyenlő esélyekkel indulhatnak az egyéb szakmai befektetők mellett.”

A levélből jól látszik, az illető nem itt a Földön él, különben nem gondolná, hogy egy állami cég, évről-évre központilag meghatározott mértékű fizetésemelést kapó dolgozói meg tudják vásárolni félretett pénzükből munkahelyüket.

Az ÁPV Rt. válaszelevele mellett június 6-án a Parlament azonnali kérdések és válaszok órájában *Panczel Károly* (FIDESZ) képviselő újsághírek nyomán az alábbi kérdést tette fel: „Vajon miért felesleges a Medgyessy-kormánynak egy kiváló

szakembercsoporttal, csúcstechnológiával, nyomdával, terjesztőhálózattal, piaccal rendelkező nyereséges, versenyképes állami cég?” *Szabadi Tamás OM politikai államtitkár válasza: „A Cartographia Kft. nem tartozik a tartósan állami tulajdonban maradó társaságok körébe. Nem megalapozott a társaság előre megfontolt átjátszásáról szóló feltételezés, a cég jövőbeli sorsának alakulása tisztán piaci döntések mentén, a nyilvánosság kontrollja mellett fog megvalósulni.”*

A Forrás Rt. vezetése a levelek nyomán – a tőzsdére vezetést esetleg megzavaró hangulattól vagy politikai döntéstől tartva – 2003. április 3-án a XIV. kerületi Zeg-Zug Gyermekházban tájékoztatta a dolgozókat a kialakult helyzetről. Az értekezleten elhangzott, hogy jelenleg nem tud a Forrás Rt. nyilatkozni a cég jövőjéről. Három lehetőség között kell majd választaniuk.

1. Ha a cég kellő nyereséget produkál, része marad távlatilag is a Forrás Rt. portfóliójának.

2. Tőkebevonással feljavítják a céget, és megtartják, vagy eladják.

3. Eladják.

A Forrás Rt. elnök-vezérigazgatójának két nappal korábbi nyilatkozata, az utóbbit tette valószínűvé. A Forrás Rt. részvények hozamáról ugyanis azt nyilatkozta a cég vezetője: *„A ránk bízott vagyonelemek egy részét jó árfolyamon tudjuk majd értékesíteni, és a pénzt biztonságosan vélt befektetésekbe helyezni. Így lesz képes a Forrás Rt. osztalékot fizetni.”*

Március folyamán a CA IB Tőkepiaci Tanácsadó Rt. vagyonértékelést tartott Cartographia Kft.-nél. Az értékelés eredményeként a cég 90 %-ára négy érték született:

Eszközalapú érték	1,2 milliárd Ft
Üzleti érték	400–500 millió Ft
Cégérték	700–800 millió Ft
Javasolt privatizációs ár	600 millió Ft

A Forrás Rt. június 13-án tette közzé részvényjegyzési felhívását kárpótlási jegyekért. A részvények gazdasági háttérét adó cégcsoportban (portfólióban) a Cartographia Kft. 90 %-a 630 millió Ft értékkel szerepelt. A cég átlagos nyeresége ehhez az értékhez viszonyítva várhatóan többnek ígérkezett, mint a részvényektől várt 4–5 %-os hozam. A nyár derekán a Forrás Rt. közzétette, hogy a portfóliójában lévő közel két tucat nem tőzsdei cégtől, 2002. év után 33,3 millió Ft osztalékot kaptak. Ebből 18,5 millió Ft a Cartographia Kft. adózott nyereségének az 50 %-a volt. Július végére kiderült, a Forrás Rt. részvényeinek 30,43 %-át a privatizáció területén nem a legjobb hírű Arago Rt.,

17,86%-t a Dona-Döme Kft. vásárolta meg. Az ÁPV Rt. szavazati aránya 22 % maradt.

Október 7-én a Cartographia Kft. vezetője kitazott a Frankfurter Könyvvásárra. Másnap kapta az Üzemi Tanács elnökének az értesítését arról, hogy a Forrás Rt. nyilvános, egyfordulós pályázat

B/I-es Heidelberg levilágító

útján értékesíti a cég 90 %-os üzletrészét. Miért vált ez ilyen sürgőssé? – kérdeztük a Forrás Rt. vezetését. A válasz egyértelmű volt. 2003-ban meg akarják kapni a pénzt. A törvényben előírt határidőket figyelembe véve, nem várhattak tovább. Mi lesz a dolgozóknak felajánlott 10%-kal? – kérdeztük tovább. Május óta várunk arra, hogy az ÁPV Rt. eladja, tovább nem várhatunk! – volt a válasz. Rohanás az ÁPV Rt.-hez. Hosszas sürgetés, győzködés, közölgjék végre az eladási feltételeket. Fél tucat különböző változat után kiderült, az ÁPV Rt. egységnyi üzletrészt a Forrásnak átadott érték (630 millió Ft) és a cég 90 %-ának névértéke (468 millió Ft) hányadosának (134,6) a szorzatával kapott érteken adja el, 50 %-os árkedvezménnyel. További megszorításként közölték, hogy csak a 6 hónapja nyolc órában a cégnél foglalkoztatottak vehetnek üzletrészt. A kedvezményesen vásárolt üzletrész maximális értéke 360 eFt lehetett.

A nem túl kedvező ajánlattal a cég 137 munkatársából 94 élt, és a felajánlott 10 %-os üzletrészből 2,78 %-t vásárolt meg 2003. november 14-én az időközben megjelent pályázati kiírás lejáratú időpontja előtt 7 nappal. A vásárlás előnye az volt, hogy a 94 dolgozó, mint tulajdonos elővásárlásra lett jogosult. Az elővásárlás azt jelenti, hogy a nyertes pályázóval kötendő szerződés változtatás nélküli elfogadásával (azonos ár, azonos fizetés és egyéb feltételek mellett) az egyes tulajdonosok, mint magánszemélyek élhetnek.

A pályázat

2003. október 21-én több újságban megjelent a pályázati kiírás a Cartographia Kft. eladására. A pályázat beadásának határideje november 21. volt. Egy hónap állt rendelkezésre, hogy pályázzunk. A pályázat szerint a 90 % legalacsonyabb ára 700 millió Ft. A pályázónak vételi kötelezettséget kellett vállalni a munkavállalók kedvezmé-

Tankönyvkiadó Rt.
Cartographia M-2003. Kft.
(a menedzsmentből alakult szervezet)
Michelin Hungary Kft.
Michelin (Franciaország)
Pauz-Westermann Kft.
Apáczai Tankönyvkiadó
Mozaiik Kiadó
Equinox Ventures (Helikon érdekeltség)
Vinton Filmgyártó Kft.

A pályázati ajánlatot megvásárló cégek.

nyes tulajdonszerzése érdekében elkülönített 10 % azon részére, amelyet a dolgozók nem vásároltak meg. Ezen résznél az ára arányos a 90%-ra felajánlott árral. A pályázati kiírás szerint, a tulajdonos által előírt iratokat egy ún. titokszobában kellett elhelyezni, ahol a pályázók és szakértők azokat áttanulmányozhatták, bejárhatták a céget, igazgatói interjúk kérhettek az információk értelmezésére, és a tulajdonos (Forrás Rt.) engedélyével írásban további adatokat is igényelhetek. A cég átvilágítása közben kapta a Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. az utasítást az ÁPV Rt.-től, hogy lépjen vissza, mert a kormány a céget privatizálni akarja. A visszalépő Tankönyvkiadó tanácsadó cége gyorsan egy másik befektetőnek javasolta a cég megvételét. Az utolsó napokban jelentkező új vevő a későbbi elővásárlási bonyodalmak kikerülése érdekében először az igazgatót, majd a teljes menedzsmentet kérte, hogy több vásárló esetén éljenek elővásárlási jogukkal. A javaslat elfogadhatatlan volt, mert az új vevő a cég jövőjét a nyomda és a Térképészeti Székház eladása utáni kisebb térképszerkesztősként képzelte el. A beszélgetés során viszont kiderült: a menedzsment is szeretné megvenni a céget, de a banki hitelekkel együtt sem sikerült még a teljes összeget előteremtenie. Feltehetően a menedzsment kirekesztése miatt emelte meg az új vevő a vásárlási árat 4,42 %-kal, 31 millió Ft-tal.

A pályázat lejárt előtti napon (november 20-án) a sajtó közölte, hogy kapós a Cartographia Kft., mert a pályázati csomagot kilencen vásárolták meg. Határidőre két (egy érvényes és egy érvénytelen) pályázat érkezett be a Forrás Rt.-hez. November 26-án az értékelő bizottság az Axel Springer médiacsoport magyar leánycégeit irányító Bayer József érdekeltségébe tartozó Vinton Filmgyártó, Forgalmazó és Reklám Kft. pályázatát tekintette nyertesnek, 731 millió Ft ajánlati árral. A Forrás Rt. közleményében hangoztatta, hogy a döntés csak az elővásárlási jogra biztosított idő lejáratát követően válik véglegessé.

Küzdelem a továbbélésért

A menedzsment, a dolgozók biztatására és támogatásával, banki kölcsönből, saját és beruházási tőkéből szeretne volna megvásárolni a céget. A cég számlavezető bankja 10 éves futamidőt feltételezve, 400 millió forint kölcsön visszafizetésére tartotta képesnek a céget. Hosszas tárgyalások, újabb és újabb üzleti tervek, fejlesztési elképzelések alapján ez az összeg 450 millió forintra módosult. A vételárhoz még hiányzó 340 millió Ft-os összeget a vezetés és az általuk megkeresett befektetők nem tudták előteremteni. Az utolsó pillanatban talákoztak a Cartographia Kft. legnagyobb kereskedelmi partnere, a Libri Könyvesbolt-hálózat, valamint a Magyar Nagylexikon Kiadó és a Skála Áruházlánc tulajdonosaival, akik hosszú távon fantáziát, azaz üzletet láttak a cég fenntartásában, a könyvkereskedelem és a térképkiadó együttműködésének erősítésében. A cég menedzsmentjének a feladatául azt szabták, hogy az eredményes piacvezető céget még elismertebbé, még hatékonyabbá tegyék a jövőben.

Az elővásárlási joggal csak üzletrész tulajdonos élhet. A cég ügyvezetője élt ezzel a joggal úgy, hogy számláján megjelent a banktól kölcsönbe kapott 450 millió és a menedzsment, illetve az új befektetők 340 millió Ft-ja. December 21-én dr. Papp-Váry Árpád 35 millió Ft bánatpénz befizetése mellett élt elővásárlási jogával, majd december 30-án átutalta a vételárat a Forrás Rt.-nek. December 22-én a Forrás Rt. honlapján megjelent a több újság által átvett hír: „Papp-Váry Árpád a Cartographia Kft. tagja és ügyvezető igazgatója szerezte meg a jogot, hogy adásvételi szerződést kössön a Forrás Rt.-vel a Cartographia Kft. 90 százalékos üzletrészének megszerzésére.” A hír igaz volt, Papp-Váry Árpád élt az elővásárlási joggal, de tulajdonrésze és a menedzsment tulajdonrésze is ösz-

szegében és %-ában is kicsi a befektetők befizetéseihez képest. Ha nem is sikerült a cég többségi tulajdonjogát megszereznie a menedzsmentnek, a cég egyben tartását, jövőbeli működését hosszútá-

Spirálozó

von érdekelt befektető fellelésével elérte. A többi vásárló cégszűkítési, profiltisztítási elképzeléseit látva, a menedzsment büszke lehet, és reméljük a jövőben is büszke lesz majd erre a megoldásra.

Utóirat

A Napi Gazdaság 2004. január 14-ei száma „Megdobta az eredményt a Cartographia eladása” címen számolt be a Forrás portfoliójáról. A cikk megállapítja, hogy a térképkiadó 90%-a 630 millió Ft-tal szerepelt a cég könyveiben. Az eladási ár 731 millió Ft volt. A dolgozók vásárlása után fennmaradt 7,22%-ot 16%-kal magasabb áron, 58 667 436 Ft-ért adta el a Forrás Rt. A Cartographia Kft. eladásából származó tiszta haszon 159 millió Ft volt. (125,3%-os hozam 10 hónap alatt). Nem volt rossz üzlet.

A Cartographia Kft. jogelődjét 1954. december 1-jén alapította az állam. 2004-ben lesz a cég alapításának 50. évfordulója. Reméljük, és bízunk benne, hogy 49 év állami tulajdonosi lét után a cég megújulva, fiatalosan fog belevágni a magántulajdonosi lét újabb 50 esztendejébe.

IRODALOM

1. *Zsámboki Sándor*: A földmérés, a térképészet és a földügy jelenlegi problémái, jövőbeli feladatai. Geodézia és Kartográfia, 1991/3. 159–164. o.

2. Nehezen fakad a forrás. Napi Gazdaság, 2002. március 31.

3. *R. Kovács Dániel*: Kárpótlási jegy-csere. Látzatmegoldás. Figyelő, 2002. október 3–9. 76. o.

4. *Mink Mária*: Az ÁPV Rt. vagyonszerzési koncepciója. Heti Világgazdaság, 2002. október 18. 115–117. o.

5. Hajrában a végkiürítés. Magyar Nemzet, 2002. október 31.

6. *Dutka Noémi*: Indulhat az állami „végkiürítés”. Népszava, 2002. október 31.

7. *Peterdi Ágnes*: Tavaszi csere kárpótoltnak. Népszabadság, 2002. november 5. 14. o.

8. Megint túl éhes a költségvetés. Napi Gazdaság, 2002. november 6.

9. Kapós a Cartographia. Világgazdaság, 2003. november 20.

10. *Eörsi János*: Vagyonleépítés. Ambiciózus magánosítási terveket dédelget az ÁPV Rt. elnöke. Figyelő, 2002. december 19 – 2003. január 1. 12. o.

11. *Berger Zsolt*: Lomtalanítás. Apport a Forrás Rt-be. Figyelő 2003. február 20–26., 50–51. oldal

12. *Halaska Gábor*: Kisöpri a padlást is. Privatizációs tervek az ÁPV Rt.-nél. Figyelő, 2003. május 15–21., 23–24. o.

Cartographia Ltd. in Private Hands

Á. Papp-Váry

(Summary)

Cartographia Enterprise, founded on 1st December 1954, and later also its successor, Cartographia Ltd. remained a state-owned company till the end 2002. The reason for staying in government hands well after the political transition period was that it continued producing geographical and historical atlases approved by the Ministry of Education, and it had to be supervised by the State. Towards the end of 2002, the company stopped being a state-owned enterprise, and was sold by the end of 2003. The company was bought by the management together with a proprietary group of book publishers.